

Za gospodarje

Maribor, dne 18. julija 1934.

Zbor naših sadjarjev v Mariboru.

V nedeljo 15. t. m. so zborovali v veliki dvorani Uniona sadjarji-izvoznikičarji v Mariboru; v banovinski vinarski in sadjarski šoli pa številni producenti, kmetje iz mariborske okolice.

Zborovanje je otvoril in vodil **dr. Kovačič**, načelnik Kmetijske podružnice v Mariboru, ki je uvodoma pozdravil zastopnike oblasti in vse navzoče.

Izvajanja prvega govornika.

Kot prvi je povzel besedo ravnatelj Kmet. družbe inž. Ferlinca, ki je obrazložil razvoj sadjarske trgovine ter pokret producentov v razmerju do posredovalcev in takozvanih trgovcev. Njegov govor je izzval soglasno zahtevo vseh producentov, naj se v bodoče uredi prodaja sadja tako, da se vključijo vsi kakoršnikoli posredovalci in da se prodaja blago naravnost velikim trgovcem proti takojšnjemu plačilu. Vse to naj se organizira s pomočjo primerne organizacije, ki jo predstavlja Kmetijska družba. Ta naj ureja trgovino tako, da bo imelo blago vedno primerno ceno, oskrbuje naj potem radia obvestila o cenah na inozemskem trgu ter naj skrbi, da gotovi inozemski trgi ne bodo prenapolnjeni, kar bi povzročalo padec cenam. Opozoril je dalje, da bo na vsak način treba izločiti tudi večje trgovce, ki svojih obvez iz kupoprodajnih pogodb ne izpolnjujejo redno in točno in povzročajo s tem samo zmedo, nezaupanje in nered.

Nadalje je potrebno, da ta skupna organizacija, t. j. Kmetijska družba odredi točno čas, kedaj je treba v kakem kraju obirati sadje. Dogodili so se namreč slučajji, da so kmetje nestrokovnjaki obrali sadje po navodilih prekupčevalcev, ki so jih vodili seveda špekulacijski nameni, ob nepravem času in si s tem sami poslabšali kakovost blaga, obenem pa tudi radi tega znižali ceno.

Zanimivo je bilo poročilo g. ravnatelja inž. Ferlinca glede razmer v južnih krajih naše države. Pripovedoval je, kako je govoril glede trgovskih razmer s predstavniki južnih krajev. Ko jim je omenil težkoče tukajšnjih producentov radi kreditiranja, češ, da so trgovci oziroma prekupčevalci večinoma nevredni kredita, t. j. da ta kredit izrabljajo v to, da potem blaga ali sploh ne plačajo, ali pa plačilo zavlačujejo, so mu predstavniki z juga razlagali, da pri njih v tem oziru kakega kreditiranja sploh ne poznajo. Vsa trgovina se vrši po načelu: jaz tebi blago, ti meni denar. In tega načina trgovanja se bo treba oprijeti tudi v naših krajih. Samo na ta način bo onemogočeno izrabljanje dobrodušnosti in zaupljivosti našega kmetovalca.

Trgovina se naj vrši, ako se že mora vršiti s trgovci, samo s tistimi, ki jih spozna Kmetijska družba oziroma v to pooblaščen odbor kot sposobne. Izključijo pa se naj vsaki poizkusi, da trgovci in ljudje, ki se spravljaajo nad sadjarsko trgovino, prepisujejo svoje premoženje, ako ga kaj imajo, na svoje žene, otroke itd. Taki ljudje, pa naj bodo to mešetarji, prekupčevalci, trgovci itd., v bodoče ne smejo imeti več pristopa v trgovino s sadjem.

Cilj vsega pokreta je, da se vsa trgovina vrši preko zadružnih organizacij.

Splošni razgovor.

Nastala je splošna debata (razgovor), v katero so posegli posebno gg. Mesita, ki je nazorno prikazal obupno razmerje kmeta-producenta, ki je v svoji nepoučenosti in ker nima možnosti za od pomoč, izročen takorekoč na milost in nemilost prekupčevalcem; dalje g. Verlič od Sv. Petra, ki je ostro grajal postopanje merodajnih faktorjev, češ, da kmete samo tolažijo in jim obljubujejo pravilno ureditev tega vprašanja, da pa doslej ničesar niso storili. Naslovil je na

predstavnik oblasti, ki pa so med tem že odšli na zborovanje v Union, svoje prošnje in zahteve, naj v bodoče svoje obljube tudi izvršijo. Grajal je v tem oziru zlasti brezbržnost slovenskih poslancev, ki še do danes niso dosegli, da bi dobila izvoznico za sadje Kmetijska družba.

Nato se je oglasil k besedi minister v pokoju

Ivan Vesenjāk,

Ki je kot bivši načelnik Štajerske sadjar-ske zadruga strokovnjaško obrazložil stališče kmetov-producentov. Povdaril je resnico, da slovenski kmet ne ljubi preprijaznih besed in obljub, temveč zahteva le zaščito svojih pravic, ki mu gredo. Sedanje neznošno stanje je le posledica proste trgovine, ki jo je tiščal v ospredje liberalistični sistem. Današnja sadna trgovina je do tritčrtine nepoštena. Toliko ogoljufanih sadjarjev, koliko jih imamo baš na Štajerskem, jih menda ni nikjer drugje po svetu. Kljub temu pa je še vedno dana možnost, da ljudje, ki so svojo nepoštenost uveljavljali pri sadni trgovini dosedaj, to pijavstvo nad slovenskim kmetom izvršujejo še naprej. Dolžnost oblasti je, da to krivico, ki se vrši dan za dnem po slovenskih domovih, z vsemi sredstvi preprečijo. Kmet producent sam nima tiste tehnične možnosti in včasih tudi ne sposobnosti, da bi mogel ukreniti vse, kar more ukreniti v njegovo zaščito oblast. Kakor naj bi državna uprava preprečila vsako zlorabljanje posebno v sadni trgovini, tako bi morala dati na razpolago tudi potrebna sredstva za napred malokmetijstva sploh. Kmetu mora biti zajamčeno ne samo to, da za svoje z ogromnim trudom pridobljene pridelke dobi pravo in pravično protivrednost, marveč tudi to, da pri svojem delovanju napreduje. Povdaril pa je ob zaključku, da je zmaga le v trudu in delu ter v zaupanju v Boga.

Še dva govornika.

V splošni razgovor je posegel še g. Pečar Miovič iz Maribora, nakar je obrazložil cilje in težnje Kmetijske družbe z ozirom na ta pokret tajnik g. Kafol. Z več nazornimi primeri je tudi on orisal potrebno po enotnem boju za pravice kmetov-producentov.

Odbor.

Nato se je izvolil odbor, ki naj bi izvršil vse sklepe iz tega zborovanja ter nastopal kot enoten predstavnik kmetov-producentov pri sadni trgovini. V odbor so bili izvoljeni predstavniki iz posameznih krajev, in sicer: Janžekovič (Pesnica), dr. Kovačič (Maribor), Šuman (Pesnica), Furlan (Št Ilj), Roškar (Sv. Jakob), Misita (Maribor-Jarenina), Rajzler (Sv. Ana), Mlinarič (Sv. Trojica), Terčal (Sv. Jurij), Urbas (Selnica), Verlič (Sv. Peter), Zemljič (Sv. Benedikt), Muršec (Sv. Barbara), Čuček (Sv. Rupert), Poljanec (Sv. Lenart), Vilčnik (Sv. Martin), Frangeš (Hoče), Rot (Razvanje), Rajšp (Poljskava), Karmičnik (Sv. Lovrenc). Ostali kraji, ki niso bili zastopani, bodo imenovali svoje delegate naknadno.

Resolucija.

Po izvolitvi odbora je bila prečitana resolucija, ki urejuje glavna vprašanja ter daje odboru navodila. Resolucija je bila sprejeta z velikim navdušenjem in se glasi:

Producenti vidimo važnost izvoza v tem, da se za sadjarja dosežejo prave cene. Zaradi tega je manj važno, koliko stranih deviz se od izvoza sadja uvozi v državo, ako se je blago prodalo po neprimernih cenah. Prodajo izpod cene odločno odklanjamo, ker bi se s tem oškodovalo narodovo premoženje. Rušenje cen naj se oblastno prepreči ter se naj izvoz tako uredi, da se ne prenatrpa zunanji trg.

Smatramo, da je v interesu producenta, da se ustvari z izvozničarji vzajemno delo in da je tudi v interesu izvozničarjev, ako iščejo s producenti vzajemna pota na pravi in solidni podlagi. Tako sadno trgovino hočejo producenti z vsemi sredstvi podpirati. V to svrhu smo pripravljani, nuditi eksporterjem na združni podlagi vso pomoč pri nakupovanju, da se na ta način izločijo nepotrební prekupčevalci.

V izvedbo tega zahtevamo:

1. Kontingenti za izvoz pripadajo le producentom in se naj za to dodelijo samo Kmet. družbi.

Monopoliziranje izvoza po državi ali pa po izvozničarjih odločno odklanjamo.

Za to zahtevamo pri podeljevanju izvoznih dovoljenj strogo izvajanje pra-

vilnika ter zahtevamo, da se pri tem pritegne zastopnike producentov. Za dravsko banovino bo izvoljen v ta namen odbor iz zastopnikov Kmetijske družbe, sadjarskega društva in obeh združenih zvez.

2. Predlagamo, da se ustanovi skupna obvestilna pisarna v vsakem izvoznem okolišu. V letošnjem letu bo kmetijska družba osnovala tako pisarno v Mariboru ter bi bilo sodelovanje trgovcev zelo pozdraviti. Da bi se preprečilo neljube dogodljaje pri prevzemu sadja na nakladalnih postajah, ki sramote našo izvozno trgovino pred inozemci, naj se sadje prevzema na gotovih centrih, odkoder ga eksporterji prevozijo z modernimi prevoznimi sredstvi na nakladalno postajo.

4. Podeljevanje sezonskih kreditov izvoznicarjem ima smisel le tedaj, ako se s tem omogoči takojšnje izplačevanje producentov, za kar mora izvoznicar dati popolno garancijo.

5. Z banovinsko odredbo se imajo določiti termini za vsako posamezno sadno vrsto in poedine sadjarske okoliše. Pred temi termini se poedine sorte ne smejo obirati. Nakupovanje sadja se mora zaključiti le na podlagi borzne zaključnice in borznih predpisov. Dokler pa zahteve tega odstavka niso splošno upeljane, zahtevamo, da eksporter odgovarja za škodo, povzročeno zaradi prezgodnjega obiranja, ako je eksporter ali njegov zastopnik odredil obiranje.

Producenti-kmetje so se nato podali skupno v dvorano Union, kjer so zborovali eksporterji ali sadjarji izvoznicarji.

Vprašanja in odgovori.

I. Š. v B. Imam razne male dolgove... Vsi vaši mali dolgovi so nezaščiteni in jih morate plačati, kadar bodo vaši upniki zahtevali. —

F. M. v K. Kako naj ozdravim škrofulozo? Zdravstvenih nasvetov ne dajemo.

E. M. v M. Spadamo v trg Mozirje, pa smo sami kmetje in moramo plačati zgradarino. Ali se ne da nič pomagati? Edina pomoč bi bila, da se kraj priključi kakim kmetjskim občini, dokler ste tržani, imate enake dolžnosti z onimi v trgu.

S. B. v R. Leta 1929 sem prejel dedščino. Leta 1933 pri smrti brata bi moral dobiti izplačano, pa se je vdova zavezala, da ona poravna do 1. marca 1934. Sem brez službe, pa trdijo, da ne morem iztožiti svojega deleža. Ali je res? Ako je vdova priznala dolg kot nov dolg, ki bi sicer bil v letu 1933 izplačljiv.

J. K. v Ž. Želim v jeseni na velesejem v Gradec, kaj potrebujem? Pripravite si potni list, ki ga dobite na domačem sreskem načelstvu. Nato kupite pri Putniku v Mariboru legitimacijo za velesejem in se peljete gor! Za druge prilike zahteva Avstrija tudi vizum, za obisk velesejma ne. —

M. H. v D. Služila sem pri advokatu, pa mi je ostal dolžen in trdi, da nič nima. Ali lahko iztožim? Službene zahtevke lahko iztožite, potem pa lahko rubite tudi one zasluzke, ki jih advokat še ni prejel, kakor tudi vsako imetje, ki je njegovo. Stroške boste plačali vi, morate jih pa pri tožbi priračunati. Čudimo se, da ste na sodniji dobili drugačno navodilo.

Razna obvestila.

Preceñitev letošnje žetve v naši državi. Kmetijski minister dr. Dragotin Kocić je podal izjavo, s katero je ocenil letošnjo žetev v naši državi. Preceñitev letošnje pšenične žetve so izvršili po občinah in srezih sreski kmetijski referenti. V dravski banovini se bo pridelalo 560.000 metrskih stotov pšenice (lani 633.900 stotov), to je za 11,6 odst. manj. Skupno znaša cenitev letošnjega pridelka pšenice 19.800.000 metrskih stotov, medtem ko je znašala lanska žetev 26.345.573 stotov. Letos je žetev manjša za 6.545.573 stotov ali povprečno za 25 odst. Iz tega pregleda se vidi, da je letošnja pšenična žetev približno slabša srednja žetev. Povprečna pšenična žetev v zadnjih 10 letih (od 1924 do 1933) je bila 21.500.000 stotov, to je, letošnja žetev bo od povprečno žetve preteklih 10 let za okroglo 17.000 vagonov slabša. Pač pa je kakovost letošnja pšenice zelo dobra.

Iz tabora hmeljarjev v Žalcu. V nedeljo 15. t. m. se je vršil v Žalcu tabor hmeljarjev, ki je bil dobro obiskan. Ugotovili so, da bo šel hmelj v denar. Obira-

nje bo trajalo letos dalje časa, ker obraščanje ni enakomerno. Društvo je predlagalo, naj ostane mezda za obiralce, tam kjer bo mogoče hitro obiranje, ista kot lani, to se pravi s hrano Din 1.50, brez hrane 2 Din od škafa. Prometno ministrstvo je odklonilo za obiralce polovično vožnjo. Društvo se bo še pobrigalo, da morda le doseže polovično ugodnost. Za slučaj, da to ne uspe, naj plačajo hmeljarji obiralcem, ki bodo nabrali 50 škafov, povratno vožnjo. Hmeljarski posojilnici v Žalcu je dovoljen kredit Din 300.000.— za kratkoročna posojila hmeljarjem za križje stroškov pri obiranju. Cene hmelju se bodo ustalile, ko bo obran hmelj po vseh državah.

Na banovinski vinarski in sadjarski šoli v Mariboru se vrši zaključna slavnost šolskega leta 1933/34 v soboto 28. julija ob 9. dopoldne. Kmetovalci in prijatelji zavoda vljudno vabljeni.

Podružnica vinarskega društva v Ljutomeru priredi poučni izlet v soboto 28. julija t. l. Odhod s prvim vlakom do Hrastja, od tod peš čez vinograde do Kapele, kjer bo obed. Za tem peš čez Janžev vrh do Zgornje Radgone. Pri Kapele se namerava sprožiti nekaj raket za streljanje proti toči. Videlo bo se tudi delo v praksi, ker je delavnik. Kdor se namerava udeležiti in dobiti obed, naj se pravočasno javi na gornji naslov. Vinogradniki in sadjarji pridite!

Šolsko leto 1934/35 na drž. nižji gozdarski šoli v Mariboru bo pričelo dne 1. oktobra 1934. Sprejemali se bodo nanovo samo gojenci za enoletno šolo. Za sprejem v to šolo je potrebna z dobrim uspehom dovršena osnovna šola. Oni kandidati, ki bodo sprejeti, bodo morali s sprejemnim izpitom dokazati, da imajo znanje v osnovnih šolskih vedah. V to šolo se bodo sprejemali predvsem sinovi malih in srednjih gozdnih posestnikov, ki ostanejo doma kot gospodarji, in potem tudi oni kandidati, ki imajo že nekaj gozdarske prakse. Kandidati, stari izpod 16 let in nad 24 let se ne bodo sprejemali. Šola je združena z internatom. Oskrbnina za internat znaša mesečno Din 500.—. Pridnim in ubogim prosilcem se bodo dovolila po možnosti do polovice prosta mesta. Prošnje je vložiti do 15. septembra t. l. pri upravi šole, ki daje vsa potrebna pojasnila.

Cene in sejmska poročila.

Mariborski trg. Na mariborski trg v soboto 14. julija so pripeljali 32 komadov zaklanih svinj. Svinjsko meso je bilo po 10—11, slanina 12—13. Radi slabega vremena živinske krme ni bilo. Kmetje so pripeljali 5 voz krompirja po 0.75—1, 4 čebule po 4 (česen 6—7), 8 voz zelja po 1—3, kumarce 1—3, karfijola 1—3, ohrovt 1—2, hren 5—6, buče 1—4, paradižniki 4—6, fižol v stročju 1, luščen grah 5. Jabolke 3—4, hruške 3—4, suhe slive 8 do 10, črnice 1, marelice 4—7, breskve 4—7, maline 3, grozdčije 2, dalmatinsko grozdje 10. Celi orehi 10, luščeni 34. Na trgu je bilo 12 vreč pšenice 1.25, 6 rži 1.25, 14 ječmena 1, 16 koruze 1.25, 10 ovsca 0.75—1, 12 prosa 1.50—1.75, 8 fižola 1.50 do 2.50. Smetana 10—12, mleko 1.50—1.75, surovo maslo 20—24, jajca 0.30—0.60. Prinesli so 88 kokoši 20—30, 786 piščancev 15—50, 11 gosi 20—30, 47 rac 10—20, 1 kozliča 40, 23 kuncev 5—30.

Mariborski živinski sejem. Prignanih je bilo 17 konjev, 15 bikov, 166 volov, 346 krav in 13 telet, skupaj 557 komadov. Povprečne cene za različne živalske vrste na sejmu dne 10. julija 1934 so bile sledeče: debeli voli, 1 kg žive teže od Din 3.50—3.75, poldebili voli 2—2.75, plemenski voli 2—3.50, biki za klanje 3—3.50, klavne krave, debele 2.50—3.50, plemenske krave 2—2.50, krave za klobasarje 1.50—2, molzne krave 2.50—3, breje krave 2.50—3, mlada živina 3.50 do 4, teleta 4—4.50. Prodanih je bilo 359 komadov, od teh za izvoz v Avstrijo 1 komad.

Svinjski sejem v Mariboru. Na petkov sejem 13. t. m. je bilo pripeljanih 156 svinj. Kupčija je bila precej živahna in je bilo prodanih 114 svinj. Cene so bile naslednje: 5 do 6 tednov 90 do 100 Din, 6 do 9 tednov 120 do 150 Din, 3 do 4 mesece 250 do 300 Din, 5 do 7 mesecev 320 do 380 Din, 8 do 10 mesecev 400 do 450 Din, leto stari 500 do 550 Din, kg žive teže 5 do 6, mrtve teže 8.5 do 10 Din.

Mesne cene v Mariboru. Volovsko meso I. vrste 1 kg 8—10 Din, volovsko meso 2. vrste 6—8 Din, meso od bikov, krav in telic 4—6 Din, telečje meso I. vrste 10—12 Din, telečje meso II. vrste 6—8 Din, svinjsko meso sveže 10 do 14 Din 1 kg.